

В. М. Ждан, В. М. Дворник, І. І. Старченко, О. М. Беляєва

Українська медична стоматологічна академія, Полтава

**САМООЦІНКА ДИНАМІКИ І СУЧАСНОГО СТАНУ КАДРОВОГО,
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ
ЗНАНЬ 22 «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я» В УКРАЇНСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ
СТОМАТОЛОГІЧНІЙ АКАДЕМІЇ**

V. M. Zhdan, V. M. Dvornyk, I. I. Starchenko, O. M. Bieliaieva

Ukrainian Medical Stomatological Academy, Poltava

**SELF-ASSESSMENT OF DYNAMICS AND MODERN STATE OF STAFF,
EDUCATIONAL, METHODOLOGICAL AND TECHNICAL SUPPORT
IN THE PROCESS OF TRAINING SPECIALISTS IN THE BRANCH OF
KNOWLEDGE 22 “HEALTH CARE” AT THE UKRAINIAN MEDICAL
STOMATOLOGICAL ACADEMY**

Мета роботи – провести самооцінку динаміки і сучасного стану кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» в Українській медичній стоматологічній академії.

Основна частина. Надано результати самооцінки динаміки і сучасного стану кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» в Українській медичній стоматологічній академії. Показано, що об'єктивним показником якості освітньої діяльності є достатньо високе місце, яке академія посідає в незалежному національному рейтингу «ТОП-200 Україна», який щорічно проводиться Центром міжнародних проектів «Євро-освіта» у партнерстві з міжнародною групою експертів IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence. Виявлено позитивну динаміку зростання показника «оцінка якості науково-педагогічного потенціалу» і проаналізовано чинники, які забезпечили цю динаміку в 2018 р.

Висновок. Проведений самоаналіз динаміки і сучасного стану кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення процесу підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» в Українській медичній стоматологічній академії засвідчив, що якість вищої освіти та надання освітніх послуг відповідає державним і міжнародним стандартам, а прийнята «Політика у сфері якості» відповідає вимогам сьогодення і сприяє підтриманню конкурентоспроможності академії на національному та міжнародному рівнях.

Ключові слова: якість освіти; якість науково-педагогічного потенціалу; якість навчання; міжнародне визнання; «ТОП-200 Україна».

The aim of the work – to conduct a self-assessment of the dynamics and the current state of personnel, teaching and methodological and logistical support of training specialists in the field of knowledge 22 “Health” at the Ukrainian Medical Stomatological Academy.

The main body. The article presents the results of self-assessment in the dynamics and modern state of personnel, educational, methodological and technical support in the process of training of specialists in the area of expertise 22 “Healthcare” at the Ukrainian Medical Stomatological Academy. It was shown that the objective indicator of the quality of education is the Academy’s high ranking in the independent national rating “TOP-200 Ukraine”, which is conducted on a yearly basis by the Centre of international projects “Euro-Education” jointly with international group of experts IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence. The positive dynamics of increase in the “quality of academic staff” indicator, as well as the factors, ensuring this dynamics in 2018, was found.

Conclusion. The in-depth analysis of the dynamics and the current state of personnel, teaching and methodological and logistical support of the training of specialists in the field of knowledge 22 “Health” at the Ukrainian Medical Stomatological Academy showed that the quality of higher education and the provision of educational services is in accordance with state and international standards, and The adopted “Quality Policy” meets the requirements of the present and contributes to maintaining the competitiveness of the academy at the national and international levels.

Key words: quality of education; quality of academic staff; quality of training; international recognition; “TOP-200 Ukraine”.

Вступ. Наявні та прогнозовані тенденції розвитку постіндустріального суспільства висувають нові вимоги до вітчизняної освіти, медичної зокрема. Ці тенденції зумовлюють пріоритет як якості вищої освіти (ЯВО), так і якості надання освітніх послуг закладом вищої освіти (ЗВО), який здійснює підготовку фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» і претендує на конкурентоспроможність на національній та міжнародній аренах. У Паризькому Коmunіке від 25 травня 2018 р., в якому узагальнені результати зустрічі міністрів освіти європейських країн, підкреслюється, що забезпечення якості є ключовим у розвитку взаємної довіри, а також підвищенні мобільності та справедливого визнання кваліфікацій і періодів навчання в усьому Європейському просторі вищої освіти [1]. Ця ж думка просліджується і в іншому важливому європейському документі – «Сприяння досконалості: стандарти медичної освіти та підготовки» («Promoting Excellence: Standards for Medical Education and Training») [12].

У зв'язку з цим важливого значення набуває самоаналіз ЗВО, що нині використовується як дієвий інструмент підвищення ЯВО та слугує основою офіційного визнання цієї якості у вигляді ліцензування й акредитації. Дослідження Світової федерації з медичної освіти (*World Federation for Medical Education*) засвідчили, що інституційна самооцінка має фундаментальний позитивний вплив на імплементацію реформ як у галузі медичної освіти, так і в галузі реформування практичної охорони здоров'я [13].

Подібний погляд знаходимо й у вітчизняних дослідників Н. Олексіної, О. Волосовця, Ю. П'ятницького, які наголошують, що якість медичної освіти в Україні, як і в ЄС, має базуватися на таких основних принципах забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (European Higher Education Area): заклади вищої медичної освіти повинні нести первинну відповідальність за якість вищої медичної освіти (ЯВМО), що надається, і періодично здійснювати самооцінку її надання із залученням студентства та громадськості; забезпечення ЯВМО має відповідати системі вітчизняної вищої освіти, автономізації ЗВО, різноманітності освітніх програм і вибору освітніх траєкторій студентами і слухачами та має контролюватися державними і недержавними організаціями (МОЗ України, МОН України, Центр тестування МОЗ України, Національне агентство з

якості вищої освіти, незалежні агенції та організації, викладацьке та студентське самоврядування); забезпечення ЯВМО сприятиме розвитку культури належної якості; забезпечення ЯВМО враховуватиме потреби та професійні очікування майбутніх лікарів і провізорів, закладів охорони здоров'я та суспільства в цілому [2].

Мета роботи – провести самооцінку динаміки і сучасного стану кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» в Українській медичній стоматологічній академії.

Основна частина. З огляду на те, що поняття «ЯВМО» є амбівалентним за своєю сутністю, оскільки в ньому поєднані як інституційні (ефективність функціонування вищої медичної школи в цілому, задоволення освітніх і/або наукових потреб широкого кола стейкхолдерів), так і особистісні (успішність професійної адаптації, професійного становлення, розвитку, самовдосконалення, самореалізації) характеристики, а використання прозорих механізмів оцінювання ЯВМО й надання освітніх послуг надає об'єктивну, цілісну й неупереджену картину діяльності закладу вищої медичної освіти, в Українській медичній стоматологічній академії питанням самоаналізу приділяється незмінно пильна увага [3, 4, 10].

Упродовж останніх п'яти років академія проходить наглядний аудит за сертифікаційними системами менеджменту якості – остання сертифікація відбулася 26.09.18 за системою ISO 9001:2015 «Системи менеджменту якості. Вимоги» (ДСТУ ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги»), який у черговий раз підтвердив, що надання академією освітніх послуг, пов'язаних із одержанням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра, у тому числі для іноземних громадян, а також підготовка науково-педагогічних кадрів відповідають чинним міжнародним і національним стандартам.

Об'єктивним показником ЯВО й освітньої діяльності є достатньо високе місце, яке протягом тривалого періоду академія посідає в незалежному національному рейтингу «ТОП-200 Україна», який щорічно проводиться Центром міжнародних проєктів «Євроосвіта» у партнерстві з міжнародною групою експертів IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence. Варто наголосити, що академічний рейтинг ЗВО «Топ-200 Україна 2018»

складений за дещо новою методикою, доповненою й удосконаленою протягом 2006–2018 рр. [9]. При укладанні рейтингу за 2018 р. експерти брали до уваги сучасні тенденції розвитку університетів, окреслені Конференцією IREG-9: «Рейтинги й акредитація – дві дороги до однієї мети» і Конференцією міністрів освіти Європейського простору вищої освіти. Нагадаємо, що інтегрований показник, який зумовлює місце ЗВО в загальному рейтингу, визначається шляхом сумачі трьох індексів, таких, як: 1) якість науково-педагогічного потенціалу; 2) якість навчання; 3) міжнародне визнання.

Проведений аналіз динаміки цих показників за п'ять років і їхній сучасний стан засвідчив, що в академії показник «якість науково-педагогічного потенціалу» (рис. 1) демонструє незмінно позитивну динаміку і значно зріс (+1,325) у 2018 р. порівняно з 2017 р. У 2018 р. показник «якість навчання» (рис. 2) несуттєво знизився порівняно з 2017 р. (-0,062), але є вищим порівняно з 2014–2016 рр. Натомість показник «оцінка міжнародного визнання» досить суттєво знизився порівняно з 2017 р. (-0,945) і є найнижчим за п'ять років (рис. 3).

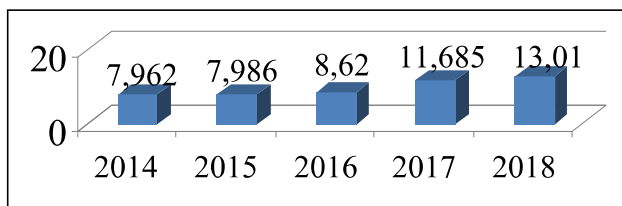

Рис. 1. Оцінка якості науково-педагогічного потенціалу УМСА.

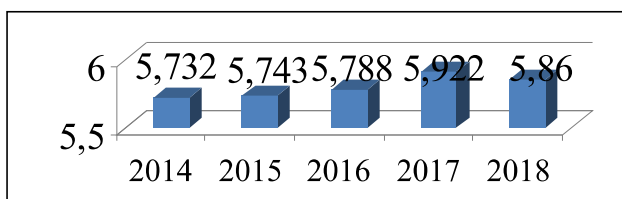

Рис. 2. Оцінка якості навчання в УМСА.

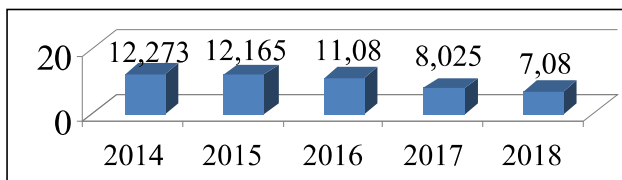

Рис. 3. Оцінка міжнародного визнання УМСА.

Маємо всі підстави стверджувати, що позитивна динаміка підвищення індексу оцінки якості науково-педагогічних працівників академії – результат систематичної, продуманої, копійкої і цілеспрямованої кадрової політики, яка проводиться в акаде-

мії. Адже в складних та суперечливих внутрішніх і зовнішніх політичних, економічних, власне освітнянських умовах кадрова політика залишається одним із найважливіших і максимально дієвих важелів, що забезпечують конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг, надійним механізмом управління ЗВО, фактором, який інтегрує всі ресурси та зумовлює сталість розвитку освітнього закладу в короткостроковій та довгостроковій перспективах.

Ми суголосні з думкою К. Туманова, що кадровий потенціал ЗВО відображає не лише готовність до виконання своїх функціональних обов'язків «зараз», але й «потім», тобто йдеться про перспективу реалізації цього потенціалу з огляду на вік, наукову та педагогічну кваліфікацію, практичний досвід, ділову активність і результативність цієї активності, професійну мобільність, рівень мотивації [11], а також здатність до інноваційної діяльності й інноваційного мислення, використання інформаційно-комунікаційних технологій, готовність до навчання впродовж життя, формування інтелектуально-творчої та суспільно відповідальної особистості.

З огляду на це, в 2018 р. ученою радою УМСА було затверджене Положення про рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників академії за показниками навчально-методичної та організаційно-методичної роботи. Мета укладання рейтингу полягала в: забезпеченні транспарентності, тобто інформаційної відкритості, яка досягається шляхом розкриття публічної інформації про складові навчально-методичної, організаційно-методичної та організаційної роботи науково-педагогічних працівників академії й оцінювання їх результатів; створенні здорового конкурентного середовища та підвищенні зовнішньої і внутрішньої мотивації науково-педагогічних працівників, що в кінцевому результаті покликані стимулювати підвищення якості надання освітніх послуг в академії; накопиченні й аналізі інформації про стан навчально-методичної, організаційно-методичної та організаційної роботи науково-педагогічних працівників академії з метою прийняття управлінських рішень.

Як засвідчила практика, використання єдиних (прозорих, об'єктивних і вагомих) критеріїв в оцінюванні результативності навчально-методичної, організаційно-методичної та організаційної роботи науково-педагогічних працівників академії (категорії: завідувач кафедри/професор, доцент, асистент/викладач, кафедра) та укладання на цій

основі консолідованого рейтингу кафедр забезпечили виявлення недоліків і сприяли усуненню прогалин у зазначених видах професійно-педагогічної діяльності як окремого викладача, так і кафедр – основних структурних підрозділів академії. Запровадження рейтингового оцінювання дало змогу сформуванню ефективної системи матеріального і морального заохочення науково-педагогічних працівників академії, що закономірно привело до суттєвого зростання показника «якість науково-педагогічного потенціалу» у 2018 р.

У цьому контексті варто зупинитися ще на двох чинниках, які покроково забезпечили зростання

аналізованого індексу: кадрове забезпечення освітнього процесу в академії (рис. 4, 5) і видавнича діяльність (рис. 6). Представлені дані свідчать, що натеper спостерігається не лише позитивна тенденція до стабілізації і зростання кількості науково-педагогічних працівників із науковим ступенем, але й посилення мотивації до наукової та професійно-педагогічної діяльності, підвищення кваліфікації, у тому числі шляхом написання та захисту кваліфікаційної наукової праці, а також самоосвіти, що забезпечують як професійну самореалізацію особистості, так і конкурентоспроможність академії.

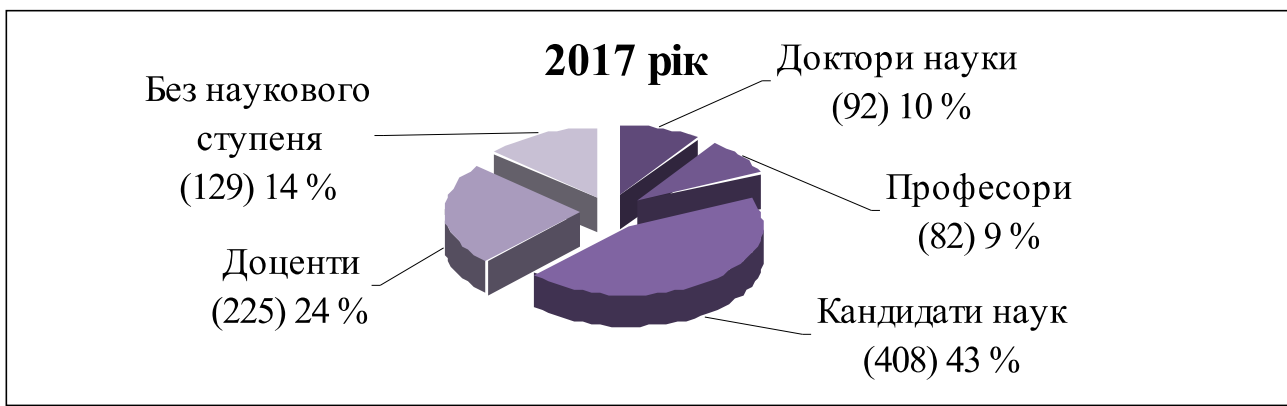

Рис. 4. Кадрове забезпечення освітнього процесу в УМСА в 2017 р.

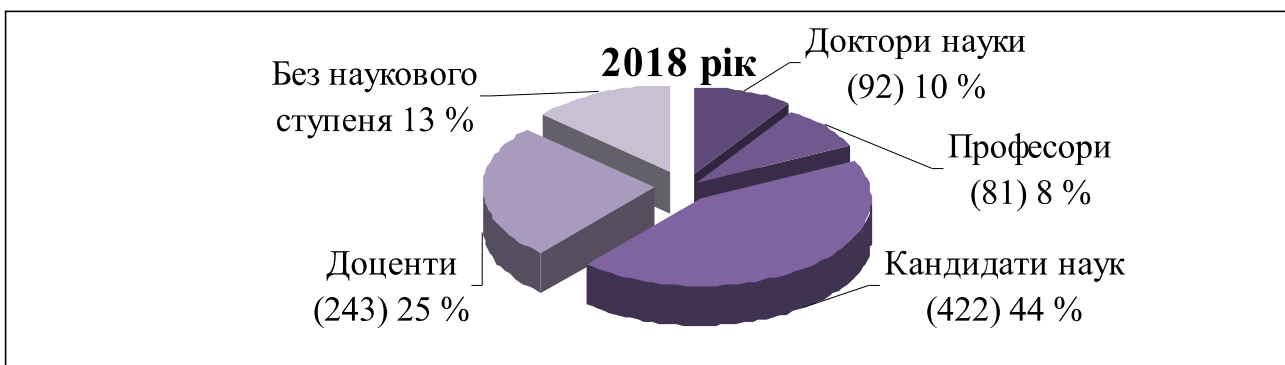

Рис. 5. Кадрове забезпечення освітнього процесу в УМСА в 2018 р.

Окремо варто зупинитися на ще одному надважливому аспекті кадрового забезпечення освітнього процесу в академії – володінні іноземною мовою. Упродовж двох останніх років в академії були організовані курси з підготовки науково-педагогічних і педагогічних працівників до складання розробленого Британською Радою іспиту APTIS, що нині визнається якісним інструментом визначення рівня володіння англійською мовою відповідно до міжнародної шкали CEFR. Результатом цілеспрямованої роботи щодо збільшення кількості викладачів

академії, які володіють англійською мовою і здатні забезпечити освітні потреби студентів, мовою навчання яких є англійська, стала кількість осіб, які продемонстрували рівень B2 і C1, – 273 викладачі.

Щодо видавничої діяльності, то цій роботі в академії традиційно приділяється пильна увага, оскільки видавнича активність, з одного боку, слугує показником якості й інтенсивності роботи науково-педагогічного працівника, а з іншого – сприяє покращенню матеріального-технічного забезпечення освітнього процесу, оскільки студенти мають

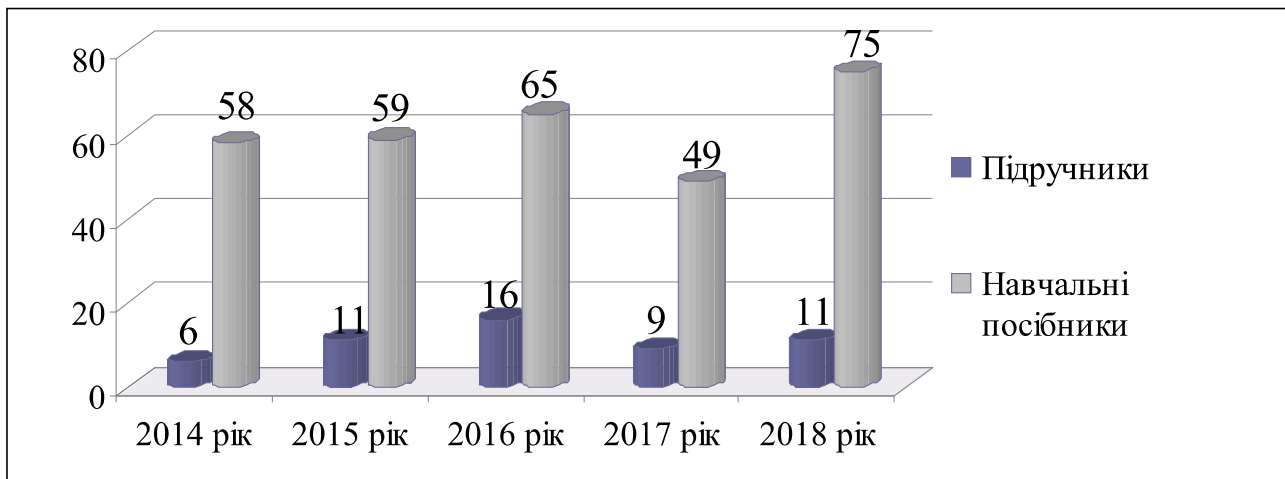

Рис. 6. Видавнича діяльність УМСА.

змогу користуватися якісною навчальною і довідковою літературою, що відповідає запитам часу.

В академії прийняті управлінські рішення щодо підвищення показника «якість навчання»: у 2018 р. запроваджено КТІ (комплексний тестовий іспит). Основні завдання КТІ: моніторинг готовності студентів до складання ліцензійних іспитів «Крок 1» і «Крок 2»; перевірка знань студентів з навчальних дисциплін, вивчених у попередніх семестрах; контроль якості навчального процесу на кафедрах; установлення кореляції між якістю викладання навчальної дисципліни та результатами навчання; визначення об'єктивності оцінювання навчальних досягнень студентів. Особливістю проведення КТІ, наприклад, порівняно з ректорськими контрольними роботами, – автоматизований запис усіх етапів його проведення за допомогою систем аудіо- та відеоспостереження, що забезпечує максимальну прозорість і об'єктивність процедури складання іспиту.

Також з метою покращення підготовки студентів до ліцензійних іспитів «Крок 1» протягом 2018 р. в академії додатково були відкриті 7 комп'ютерних класів, де студенти мають змогу в зручний для них час самостійно готуватися до «Крок'ів».

Падіння індексу міжнародного визнання академії може бути пояснене тим, що за умов жорсткої конкуренції на ринку освітніх послуг переважна більшість українських ЗВО покращує показники за всіма напрямками діяльності, більшість університетів усе активніше впроваджує інноваційні підходи в навчально-виховний процес і наукову роботу, налагоджує все тіснішу співпрацю із зарубіжними партнерами, усе глибше інтегрується

у світовий освітньо-науковий простір, нарощує участь в освітніх і наукових програмах TEMPUS, Erasmus+, Horizon 2020 [9]. Не є винятком у цьому глобалізаційному процесі й академія, яка розглядає подальшу інтеграцію до загальноєвропейського та світового освітнього простору, а також розширення міжнародного співробітництва як один із провідних напрямків діяльності. Наприклад, у рамках 29 угод про спільну освітньо-наукову діяльність академія результативно співпрацює з провідними закладами освіти, а також науковими інституціями США, Великобританії, Австрії, Польщі, Литви, Греції, Білорусії, Вірменії, Грузії, Казахстану, Азербайджану, що свідчить про різновекторність міжнародної діяльності УМСА.

Важливим показником того, що академія послідовно не лише зберігає, примножує та інтеріоризує кращі здобутки вітчизняної вищої медичної школи, але й є активним суб'єктом потужних євроінтеграційних процесів, слугує плідна співпраця із впливовими та визнаними європейськими освітніми організаціями, як-от: Міжнародна асоціація університетів (International Association of Universities (IAU), Франція), Європейська асоціація університетів (European University Association (EUA), Бельгія), Міжнародна федерація асоціацій студентів-медиків (Данія).

У цьому контексті варто наголосити, що 18 вересня 2018 р. під час урочистостей, присвячених 30-річчю Великої Хартії університетів та з нагоди 800-річчя одного з чотирьох найстаріших європейських університетів – Університету Саламанки (Іспанія), Українська медична стоматологічна академія приєдналася до Magna Charta Universitatum,

визнаючи тим самим людиноцентристський характер європейської освіти, принцип поєднання навчання, науки та виховання, роль європейських університетів як осередків культури, техніки, прогресу та підтверджуючи вірність фундаментальним принципам цього історичного документа.

Натепер академія залишається активним учасником Зальцбурзьких медичних семінарів, які проводить Відкритий медичний університет (ОМІ) у рамках програми Американсько-Австрійського фонду (м. Зальцбург, Австрія). У червні 2018 р. на базі Центру терапевтичної стоматології та пародонтології Дунайського приватного університету – Danube Private University (Австрія, м. Кремс-на-Дунаї) викладачі стоматологічних кафедр академії мали змогу ознайомитися з особливостями організації процесу підготовки студентів-стоматологів у цьому закладі, відвідати майстер-класи провідних учених, а також поділитися з австрійськими колегами власними здобутками та напрацюваннями. У липні 2018 р. науково-педагогічні працівники академії пройшли стажування в Жешувському медичному університеті (Польща), а у вересні цього ж року – у Вільнюському державному університеті (Литва).

Академія – постійний учасник французько-української освітньої програми «ASFUDS» для фахівців у сфері охорони здоров'я та фармації. Активна співпраця зі Світовою федерацією українських лікарських товариств забезпечує можливість науково-педагогічним працівникам УМСА, а також кращим студентам стажуватися в провідних лікувальних закладах Франції, Великобританії, Швеції, Норвегії, Данії.

У рамках міжнародної програми студентських обмінів Міжнародної федерації асоціацій студентів-медиків (IFMSA) у 2018 р. студенти академії

пройшли стажування на базі університетських клінік Фінляндії та Греції.

У листопаді 2018 р. в рамках освітньої програми з питань медичної освіти та менеджменту у сфері охорони здоров'я «BELT AND ROAD» науково-педагогічні працівники академії пройшли стажування на базі Столичного медичного університету (м. Пекін, Китай). Програма навчання передбачала вивчення питань політики охорони здоров'я, менеджменту у сфері охорони здоров'я, управління соціальним здоров'ям і сестринською справою в Китаї.

У рамках програми розвитку міжнародних зв'язків і популяризації академії на ринку освітніх послуг налагоджена співпраця з посольствами Індії, Іраку, Ірану, Йорданії, Кувейту, Лівії, Палестини, Саудівської Аравії, Туреччини, Туркменістану, Узбекистану. Варто наголосити, що академія – один із небагатьох вітчизняних ЗВО, внесених Медичною радою Індії до списку рекомендованих до вступу для громадян Індії, що свідчить про її міжнародне визнання. Отже, існують усі підстави стверджувати, що, незважаючи на формальне падіння індексу «міжнародне визнання», міжнародна діяльність в академії провадиться на належному рівні.

Інтегральний показник, який вивів академію на 53 місце в загальному рейтингу ЗВО України, у 2018 р. становив 25,96 і продемонстрував позитивну динаміку порівняно з 2017 р. (+0,328), але є дещо нижчим порівняно з 2014 р. – у цьому році він був найвищим і становив 25,967 (-0,007), як це видно на рис. 7.

На рис. 8 представлена порівняльна вибірка інтегральних індексів вітчизняних ЗВО, які здійснюють підготовку фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Вибірка за 2014 р., 2016 р. і 2018 р. зроблена з джерел, які знаходяться у відкритому доступі [5–9].

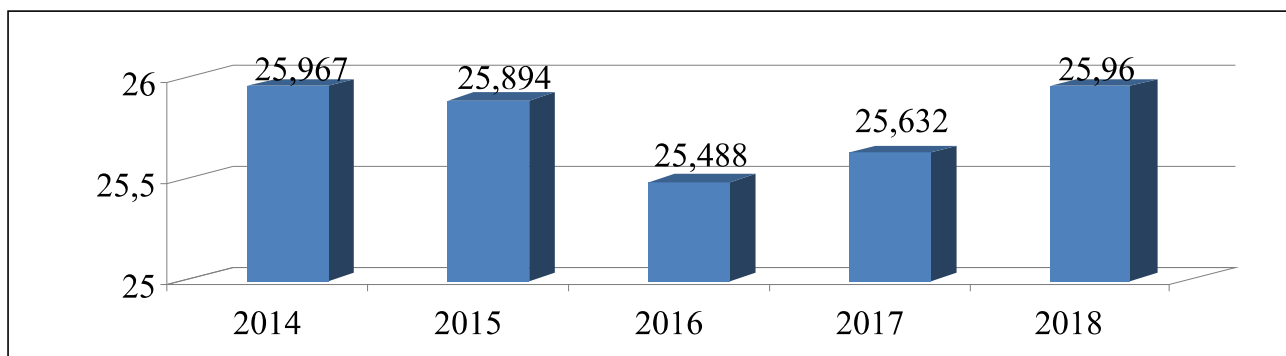

Рис. 7. Оцінка інтегрального показника діяльності УМСА.

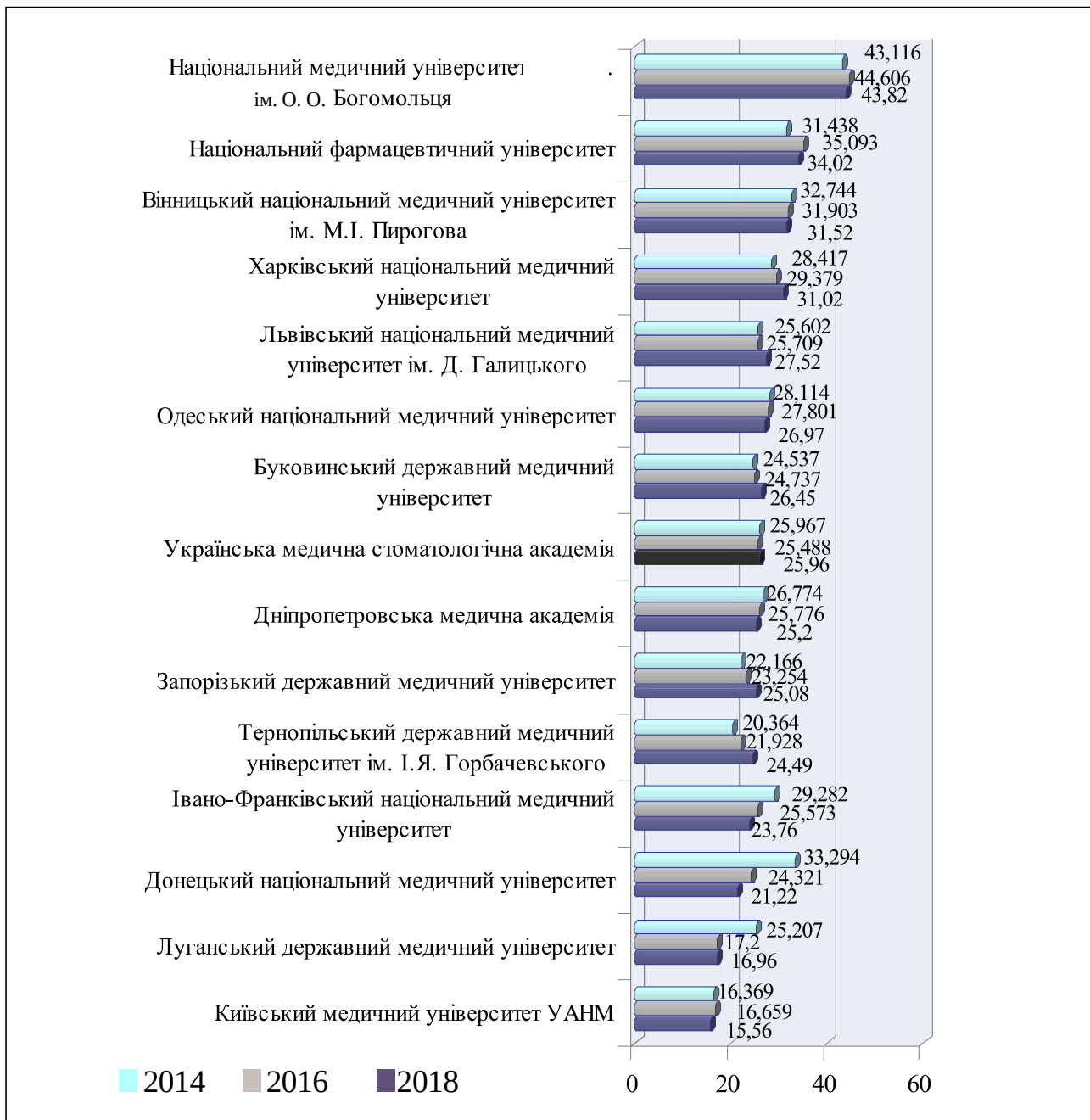

Рис. 8. Порівняльний інтегрований показник ЗВО медичного (фармацевтичного) профілю.

Висновок. Проведений самоаналіз динаміки і сучасного стану кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення процесу підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я» в Українській медичній стоматологічній академії засвідчив, що якість вищої освіти та надан-

ня освітніх послуг відповідає державним і міжнародним стандартам, а прийнята «Політика у сфері якості» відповідає вимогам сьогодення і сприяє підтриманню конкурентоспроможності академії на національному та міжнародному рівнях.

Список літератури

1. Матеріали Конференції міністрів освіти Європейського простору вищої освіти (Париж, 24–25.05.18) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://erasmusplus.org.ua/novyny/1791-konferentsiia-ministriv-osvity-yevropeiskoho-prostoru-vyshchoi-osvity-24-250518-m-kyiv.html>.
2. Олексіна Н. О. Медична освіта: відповіді на виклики сучасності / Н. О. Олексіна, О. П. Волосовець, Ю. С. П'ятницький // Медична освіта. – 2018. – № 2 (78). – С. 36–40.
3. Порівняльний аналіз показників якості освітньої діяльності ВДНЗУ «УМСА» за 2013–2017 рр. / В. М. Ждан, В. М. Дворник, В. М. Бобирьов [та ін.] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах : матеріали Наук.-практ. конф. з міжнар. уч. (Полтава, 22 бер. 2018 р.). – Полтава, 2018. – С. 3–7.
4. Результати зовнішнього і внутрішнього моніторингу якості вищої освіти у ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» за 2015 календарний рік / В. М. Ждан, В. М. Бобирьов, С. М. Білаш, О. М. Беляєва // Медична освіта. – 2016. – № 2. – С. 93–97.
5. Рейтинг університетів «ТОП-200 Україна» 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/rating/41406/>.
6. Рейтинг університетів «ТОП-200 Україна» 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/rating/47049/>.
7. Рейтинг університетів «ТОП-200 Україна» 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua/vnz/rating/51454/>.
8. Рейтинг університетів «ТОП-200 Україна» 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua/vnz/rating/55849/>.
9. Рейтинг університетів «ТОП-200 Україна» 2018 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.ua/vnz/rating/60985/>.
10. Сучасне освітнє середовище вищого медичного навчального закладу як фактор його конкурентоспроможності / В. М. Ждан, В. М. Бобирьов, С. М. Білаш [та ін.] // Медична освіта. – 2017. – № 3 (75). – С. 40–46.
11. Туманов К. М. Кадровое обеспечение в системе стратегического управления качеством образования в вузе / К. М. Туманов // Современные проблемы науки и образования. – 2014. – № 6 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=15339>.
12. Promoting excellence: standards for medical education and training.pdf. – Available from : https://www.gmc-uk.org/-media/documents/Promoting_excellence_standards_for_medical_education_and_training_0715.pdf_61939165.pdf.
13. WFME Global Standards for Quality Improvement in Medical Education. European Specifications. For Basic and Postgraduate Medical Education and Continuing Professional Development. – Copenhagen : University of Copenhagen, 2007. – 80 p.

References

1. *Materials konferentsii ministriv osvity Yevropeiskoho prostoru vyshchoi osvity (24-25.05.18, m. Paryzh) [Materials of the Conference of Ministers of Education of the European Higher Education Area (May 24-25, 18, Paris)]*. Retrieved from: <http://erasmusplus.org.ua/novyny/1791-konferentsiia-ministriv-osvity-yevropeiskoho-prostoru-vyshchoi-osvity-24-250518-m-kyiv.html> [in Ukrainian].
2. Oleksina, N.O., Volosovets, O.P., & Piatnytskyi, Yu.S. (2018). *Medychna osvita: vidpovidi na vyklyky suchasnosti [Medical education: answers to the challenges of our time]*. *Medychna osvita – Medical Education*, 2 (78), 36-40 [in Ukrainian].
3. Zhdan, V.M., Dvornyk, V.M., & Bobyrov, V.M. (2018). *Porivnialnyi analiz pokaznykiv yakosti osvitnoi diialnosti VDNZU "UMSA: za 2013 – 2017 rr. [Comparative analysis of the quality indicators of educational activities of the VSNZU "UMSA" for 2013-2017]*. *Aktualni pytannia kontroliu yakosti osvity u vyshchykh navchalnykh zakladakh: mater. nauk.-prakt. konf. z mizhnar. uch. Poltava, March 22* [in Ukrainian].
4. Zhdan, V.M., Bobyrov, V.M., Bilash, S.M., & Bieliaieva, O.M. (2016). *Rezultaty zovnishnoho i vnutrishnoho monitorynhu yakosti vyshchoi osvity u VDNZU Ukrainiska medychna stomatolohichna akademiia za 2015 kalendarny rik [Results of external and internal monitoring of the quality of higher education at VDNZU "Ukrainian Medical Dentistry Academy" for the calendar year 2015]*. *Medychna osvita – Medical Education*, 2, 93-97 [in Ukrainian].
5. Reitynh universytetiv "TOP-200 Ukraina" 2014 roku [The rating of universities "TOP 200 Ukraine" in 2014]. Retrieved from: <http://osvita.ua/vnz/rating/41406/> [in Ukrainian].
6. Reitynh universytetiv "TOP-200 Ukraina" 2015 roku [The rating of universities "TOP 200 Ukraine" in 2015]. Retrieved from: <http://osvita.ua/vnz/rating/47049/> [in Ukrainian].
7. Reitynh universytetiv "TOP-200 Ukraina" 2016 roku [The rating of universities "TOP 200 Ukraine" in 2016]. Retrieved from: <https://osvita.ua/vnz/rating/51454/> [in Ukrainian].

8. Reitynh universytetiv "TOP-200 Ukraina" 2017 roku [The rating of universities "TOP 200 Ukraine" in 2017]. Retrieved from: <https://osvita.ua/vnz/rating/55849/> [in Ukrainian].

9. Reitynh universytetiv "TOP-200 Ukraina" 2018 roku [The rating of universities "TOP 200 Ukraine" in 2018]. Retrieved from: <https://osvita.ua/vnz/rating/60985/> [in Ukrainian].

10. Zhdan, V.M., Bobyrov, V.M., & Bilash, S.M. (2017). Suchasne osvithne seredovyshe vyshchoho medychnoho navchalnoho zakladu yak faktor yoho konkurentospromozhnosti [Modern educational environment of a higher medical educational institution as a factor of its competitiveness]. *Medychna osvita – Medical Education*, 3 (75), 40-46 [in Ukrainian].

11. Tumanov, K.M. (2014). Kadrovoye obespecheniye v sisteme strategicheskogo upravleniya kachestvom

obrazovaniya v vuze [Personnel provision in the system of strategic management of the quality of education in high school]. *Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya – Modern Problems of Science and Education*. Retrieved from: <https://www.science-education.ru/ru/article/view?id=15339> [in Russian].

12. Promoting excellence: standards for medical education and training.pdf. – Retrieved from: https://www.gmc-uk.org/-media/documents/Promoting_excellence_standards_for_medical_education_and_training_0715.pdf_61939165.pdf.

13. (2007). WFME Global Standards for Quality Improvement in Medical Education. European Specifications. For Basic and Postgraduate Medical Education and Continuing Professional Development. Copenhagen: University of Copenhagen.

Отримано 12.04.19

Електронна адреса для листування: mail@umsa.edu.ua